

Review article

Identifying how to implement and evaluate a health human library: a scoping review

Rozhin Sadat Mostafa-Moghadam^{a,b}, Rahele Samouei^c, Firoozeh Zare- Farashbandi^{d*}

^aMedical Library and Information Sciences, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.

^bCentral Library, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

^cKoushasalamat Roshdafarin, Shahrak Salamat, Isfahan, Iran.

^dHealth Information Technology Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.

ARTICLE INFO

Corresponding Author:

Firoozeh Zare- Farashbandi

e-mail addresses:

F_zare@mng.mui.ac.ir

Received: 27/Aug/2024

Revised: 8/Jan/2025

Accepted: 30/Apr/2025

Published: 17/May/2025

Keywords:

Human Library

Living Library

Health

10.61186/jha.27.3.17

ABSTRACT

Introduction: A human library is an event where people borrow a living book, or a human book, rather than a traditional book, allowing them to gain insights from their experiences or expertise. The purpose of this scoping review was to identify how to implement and evaluate a human library in the health sector.

Methods: In this scoping review, various Persian and English databases were searched using relevant keywords, yielding 2570 articles. After an initial review and screening based on the inclusion and exclusion criteria, 44 articles were selected for analysis. The findings were synthesized narratively in tables.

Results: The implementation of a human library includes two main components: "preparations and planning", and "human book management". These components include 12 subcategories, such as advertising strategies, obtaining licenses, and criteria for selecting and borrowing human books. The evaluation of a human library includes three components: "evaluation objective", "evaluation tool", and "evaluation challenges", along with 22 subcategories, such as assessing the quality of human books, ensuring confidentiality in assessment, and assessment of program suitability.

Conclusion: This study identified strategies for implementing and evaluating a human library in the health sector. This study also provides a framework for health policymakers and librarians to implement a human health library.

What was already known on this topic:

- The human library has been around since 2000.
- The first human library was launched in Denmark.
- The human library has proven to be effective and has visible benefits as an approach to facilitating social inclusion and promoting recovery from mental illness.

What this study added to our knowledge:

- The principles of preparation and planning for a human library, including obtaining the necessary permits, determining regulations and bylaws, determining the location and time of the event, advertising, financial issues, and other considerations, were identified and categorized.
- The method of selecting a human book, the type of session, conducting the meeting, and its evaluation were introduced.
- A process of implementing, running, and evaluating a human library in the health sector was introduced.

Extended Abstract

Introduction

The human library was conceptualized in 2000 in Copenhagen. In this project, real people are lent to readers as books [1]. The human library is an emerging concept in the field of library science [2]. The human library, or living library, is similar to a traditional library in which humans, as writers, share their life experiences and stories on topics such as stigma, prejudice, addiction, and other misunderstood issues in society, or offer their expertise in a safe space for discussion [3-5]. A human library can be organized as a free one-day event or a series of sessions lasting approximately 15 minutes to an hour, usually hosted in public libraries. A list of anonymous human book volunteers is prepared and made available to readers before the event, so they can pre-select a book of their choice. Human libraries can be organized privately or publicly [3,4,6-12].

Each human library event can have its own rules and procedures, determined by its organizers. [13] If the human libraries are willing, human library events are cataloged, documented, and archived in various electronic formats for future use [2,6,14]. Chung and Tse [15] conducted a study in 2022 to test the effectiveness of a human library intervention in increasing mental health literacy (MHL). The results showed that this intervention significantly reduced stigma and preferred social distance, but had no significant effect on knowledge acquisition. Kwan [16] also noted in his study that the human library has observable efficacy and benefits as an approach to facilitating social inclusion and promoting recovery.

Two previous reviews, conducted with different objectives, databases searched, review period, and keywords, did not fully cover the objectives of the present study. One of these reviews was conducted to identify the purpose of creating a human library, its benefits, and challenges such as barriers to creating a human library and a human book [17]. The second study was conducted to summarize the design, implementation, processes, and results of existing human library programs and to synthesize recommendations for the future implementation of a more effective, ethical, and reasonable human library. Although the method, type of databases searched, and time period studied are different from the present study, there is some overlap with our study in terms of findings related to the implementation of a human library [5], however, the present study focuses on the human library in the health sector. Thus, the purpose of the present study is to identify how to implement, operate, and evaluate a human library in the field of health through a scoping review.

Methods

This scoping review adheres to the guidelines of the Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses (PRISMA) and the Joanna Briggs Institute Reviewers' Manual specifically tailored for scoping reviews [18-20]. To determine the related keywords and their synonyms, a comprehensive approach was employed, involving consultations with MeSH, Embase, ERIC, and LISTA, as well as scientific and technical thesauruses. Additionally, the Web of Science, Scopus, PubMed, LISTA, and Google Scholar databases were searched and insights from librarians and information specialists were utilized. Based on these identified keywords, the following general search strategy was employed to retrieve related studies:

("Human Librar*" OR "Living Librar*")

Retrieval of English-language sources was conducted through databases including the Web of Science, Scopus, PubMed, Embase, ERIC, LISTA and Emerald. In addition, Persian-language sources were sourced from Magiran, SID, Ensani.ir, ISC, Irandoc, Normags, Civilica, and Elmnnet. The search for gray literature such as theses and research project reports, was conducted by searching Google Scholar, ProQuest, and MLA. Furthermore, relevant conference articles, particularly from IFLA conferences, were identified through an exhaustive search of related conference proceedings. The reference lists at the end of the final selected articles were also manually reviewed.

Database, grey literature, and manual searches resulted in the identification of 2570 sources. After removing duplicates using EndNote, 2035 sources remained. These sources were screened in two stages. Initially, after screening the titles and abstracts based on study objectives and inclusion and exclusion criteria, 232 sources remained. Then, in the next stage, by referring to the full text of the sources, 188 studies were excluded due to non-compliance with the study objectives and inclusion and exclusion criteria. Finally, 44 studies were selected for review and data extraction. The source selection process was carried out independently by two members of the research team. In case of any disagreement, cases were resolved through consensus or by a third party outside the research team. According to Joanna Briggs' Guide to Scoping Reviews, quality assessment of studies is not necessary for scoping reviews [19]. Therefore, quality assessment of studies was not performed.

Information from each source, including the name of the first author, study title, journal title, year of publication, country of study, study design, study population, tools required for the study,

implementation, execution, and evaluation, was extracted according to a researcher-made data extraction form. Data extraction was performed independently by two members of the research team, and disagreements were resolved through consensus. If disagreements could not be resolved through consensus, the opinion of a third person was considered.

The data were synthesized in a narrative format. Accordingly, the data obtained, including the implementation method, execution, and evaluation

method of the human library, were combined, grouped, and presented in a tabular format.

Results

The result of screening process is illustrated in the PRISMA diagram (Figure 1), which details the number of identified sources and outlines screening steps that resulted in the final selection of 44 sources. The findings are organized according to research objectives and are comprehensively presented in Tables 1 and 2.

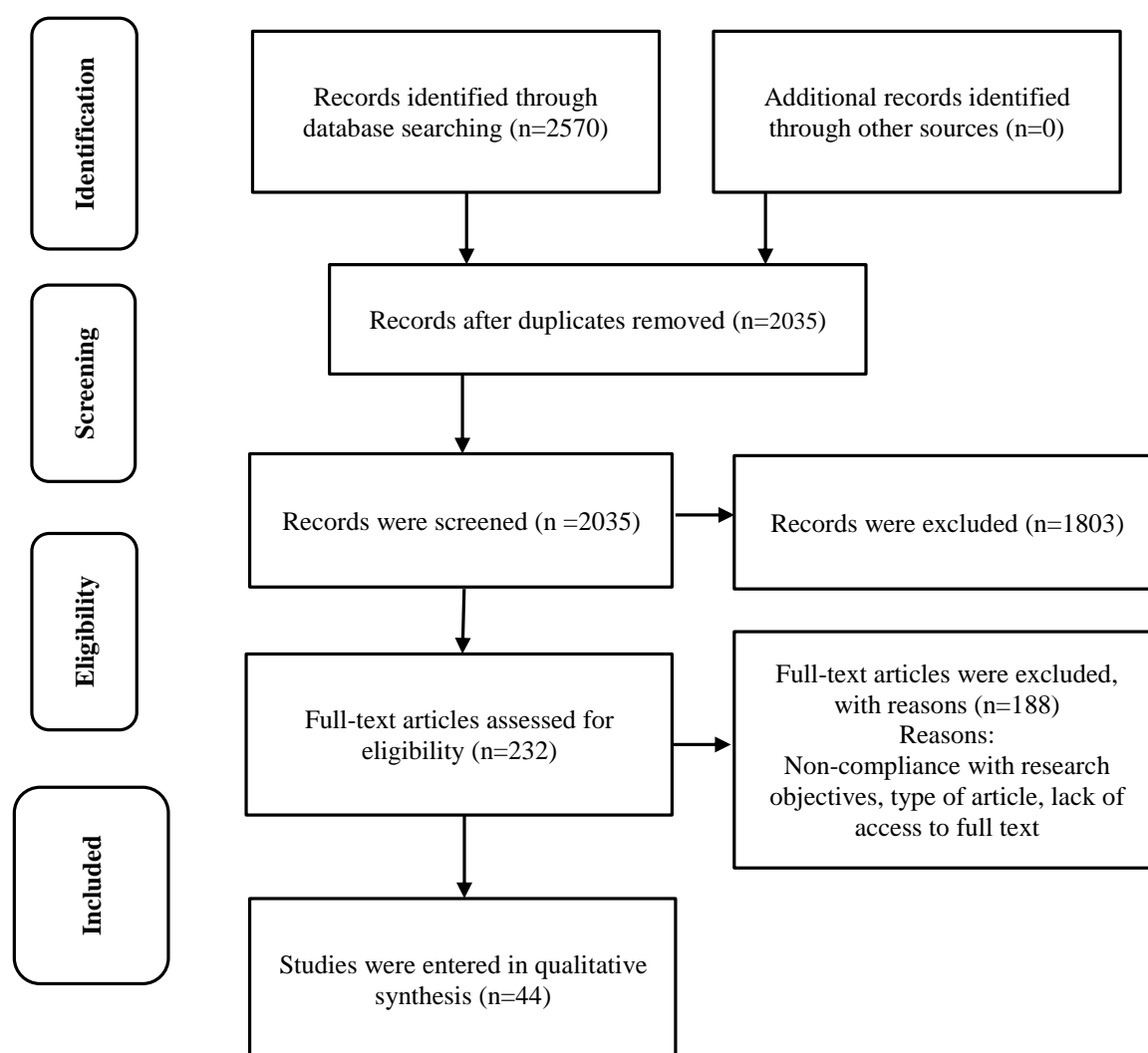

Figure 1. PRISMA flow diagram

Information from 44 articles was included in the study. Most of the articles were published in 2022 and 2023 (5 each), indicating an increase in attention to the subject of the human library. Most of the articles were from the United States (10 cases). In terms of methods, most of the articles were conducted with a qualitative method (14 cases) and the most frequently used data collection method was

interviews (35 cases). Additionally, the sample studied was mostly specific individuals (10 cases). To implement and run a human library in the health sector, two main themes were identified, along with its subcategories (Table 1). Furthermore, to evaluate the human library, three main themes along with their sub-categories were identified (Table 2)

Table 1. Implementation of the human library in the health sector

Main themes	Sub-categories	Examples	References
Introduction and planning	Advertisement	Specify how to advertise	[7, 21]
		Magazines, newspapers, newsletters, student publications, etc.	[1, 6, 7, 11, 22-24]
		Social media	[1, 6, 9, 21, 22, 25]
		Banners, posters, panels (traditional or digital)	[6, 7, 9, 22, 26, 27]
		Library website, university, etc.	[7, 9, 11, 21-23, 25]
		Word-of-mouth advertising (people, friends, colleagues, classmates, etc.)	[7, 22, 28, 29]
		Email	[10, 23, 27, 28]
		Phone calls	[10, 23]
		Using artists (actors and singers)	[30]
		Selling folders introducing the human library project	[30]
		School	[24]
		Publishing a list of human books	[24]
		Associations	[23]
		Foreign organizations	[25]
	Necessary permits and coordination	Obtaining permission to hold a human library event from relevant organizations	[10, 29]
		Obtaining ethical approval	[4, 15, 16, 31]
		Obtaining informed consent from readers and the human book	[4, 6, 10, 15, 16, 31-33]
		Occupational health and safety requirements	[22]
		Preparing a practical protocol to protect human books from possible harm	[12, 15]
		Establishing confidentiality of personal information of individuals (books and readers)	[4, 10, 34-36]
		Specifying the date of launching or holding the human library event and its duration (scheduling plan)	[1-3, 7, 9-11, 22, 24, 26, 27, 29, 31]
		Preparing a list and index of human books and updating it regularly	[2, 6, 11-13, 21-23, 28, 35, 37]
		Coordinating reservations and registration (offline or online) and participation in the event	[7, 12, 13, 22, 24]
		Documenting, recording, storing and digitizing the event	[2, 4, 6, 7, 10, 11, 23, 38, 39]
		Sharing recorded photos and videos to further reflect the event	[27, 38]
		Having a strategic and management plan	[22, 27, 40]
	Regulations and bylaws	Preparing a practical regulation for the human library	[8, 9, 12, 23, 34]
		Determining the target group (readers)	[22, 23, 28, 31, 41]
		Determining how to select and borrow a human book	[1, 2, 6, 9, 11, 13, 14, 21-25, 27-29, 33, 41]
		Determining the conditions and criteria for readers to enter	[4, 9, 10, 15, 16, 31]
		Determining how the human book will respond	[2-4, 7, 10, 12, 15, 24, 27, 28, 31, 32]
		Determining how readers will ask questions about the human book	[2, 4, 7, 8, 10, 12, 14, 15, 23, 27, 28, 31]
		Requirement for human books to wear T-shirts with the human library logo or have name tags during the event	[1, 24, 29, 42]
	Briefing sessions	The presence of a communication facilitator and interpreter (such as a social worker, librarian, writer, support worker, teacher, student, translator, library staff and volunteers, students, etc.)	[4, 8, 9, 11, 15, 16, 22, 25, 26, 34, 36]
		Conduct briefing sessions for facilitators (to familiarize themselves with the philosophy, goals and resources of the project, location, type of conversations, etc.)	[28, 31, 36]
		Conduct a briefing session for the human book	[1, 4, 6-9, 16, 22, 29, 31, 32, 34, 37]
		Conduct briefing sessions for readers	[1, 4, 16, 23, 31, 32]
		Identifying the location of each human book at the event venue	[1, 27]
	Venue	Layout the event venue	[21, 24]
		Creating a safe and comfortable environment	[2, 7, 12, 14, 15, 22-24, 27, 29, 33, 37]
		Libraries and librarians (general)	[1, 11, 12, 28, 43]
Hosting a human library event	Public libraries	Public libraries	[8, 14, 28, 34, 35]
		School libraries	[1, 22, 35]
		University libraries	[10, 34, 35]
		Festivals and conferences	[1, 14, 35]
		Community centers (such as exhibitions, museums or art galleries, associations)	[6, 14, 21, 34, 35]
		Local community	[26, 28, 36]
		Universities and higher education institutions	[1, 6, 9, 14, 15, 21, 26, 28]
		Nursing homes	[22]

Table 1.Continued

Main themes	Sub-categories	Examples	References
	Financial issues	Free service	[6, 7, 14, 34]
		Launch event with sponsorship (college, local community, library, etc.)	[6, 23, 37]
		Minimal cost to hold the event (venue, advertising, food and beverage, transportation, thank-you gifts for the human book)	[3, 7-9, 15, 22, 26, 27]
	Using technology in the human library	Use technology such as websites, mobile apps, registration software, and email to promote and manage participation in human library events (e.g., location, time, human book descriptions)	[25, 28, 44]
		Create, update, and delete book titles, descriptions, ratings, reservations, loans, and availability status of human books via mobile apps	[28]
		Use online video sharing tools, distribution tools, and a relevant, multicultural social program	[6]
		Use technology to create an online human library	[2, 32, 36, 44, 45]
	Challenges	Lack of a single system or platform for requesting human books	[25]
		Inconsistency in cataloging or standardization of entries for the human book	[37]
		The voluntary nature of human books and potential emotional distress	[37]
		Lack of equipment to record the event (e.g., video cameras)	[6]
		How to identify and recruit human books	[43]
		Budgetary constraints	[3]
		The challenge of preserving human book collections due to their lives and careers	[12]
Issues related to the human library	Methods for identifying a human book	Personal contacts	[3, 14, 22, 25, 27]
		Contacting organizations related to suitable people for the human book (stigmatized, rejected, etc.)	[24]
		Introducing human books to other libraries	[25]
		Advertising on social media and networks	[3, 22, 25, 27, 28]
		Volunteering	[1, 21, 22, 34]
		Library	[28]
		Email	[3, 24]
		Developing the human book collection (in terms of number, knowledge, subject, professional orientation, etc.)	[7, 21, 29]
	Criteria for selecting a human book	Human book recruitment and identification committee in the organizing organization	[6, 27]
		Online form for proposing a human book	[7, 28]
		Being mentally healthy	[29]
		Having skills, experience or expertise in a specific subject and being a public representative of a specific group	[4, 7, 14, 21, 27, 31, 41]
		Diversity of the human book (in terms of religious, social or ethnic backgrounds, culture, life experiences, etc.)	[1, 6, 9, 11, 14, 24, 26, 29-33, 37]
		Being an adult	[3, 31]
		Openness and honesty of the human book	[1, 23]
	How to hold meetings	Individual sessions (private method)	[4, 10, 23, 25, 46]
		Sessions of a human book with groups of 2 to 5 people (semi-private method)	[1, 7, 24, 31, 32]
		Sessions of a human book with a group of readers (public method)	[1, 3, 7, 8, 16, 25]
		Dedicated human library (only for members of a specific group such as students, police officers and teachers)	[8]
		Public human library (for all who wish to participate)	[8]
		Privacy for individual sessions	[22, 36]
		Informal, unstructured, flexible and open-ended conversations	[1, 7, 9, 23, 24, 31]
		A specific number of human books	[4, 8, 12, 13, 15, 22, 26, 28, 31-34, 43]
		A specific number of readers	[1, 3, 9, 10, 13, 15, 22, 26, 28, 31, 32, 34]
		Session duration	[1, 4, 8, 12, 13, 15, 26, 29, 32-34, 41]
		Human book uses relevant tools to enhance the conversation and enrich the content	[1, 4, 7, 14, 15]
		Provide opportunities for sharing human book stories in a variety of ways (e.g. face-to-face, group discussion, short text messages, photos or video conferencing)	[6, 10, 11, 16, 28, 32, 33]

Table 2. Evaluation of the human library in the health sector

Main themes	Subcategories	References
Evaluation objective	Evaluation through a study of readers' behavior	[22]
	Survey to measure the achievement of the Human Library's goals in terms of sharing their differences and ideas	[1, 12, 22, 24, 43]
	Survey to measure the safety of the environment for participants	[22]
	Evaluation of the Human Book and reader experience and insight immediately after the event	[3, 6, 10, 34]
	Evaluation of the quality of the Human Books	[13, 21, 31, 43]
	Evaluation of the session content by obtaining informative feedback	[21]
	Preparation of a post-event report for the senior manager	[12, 24]
	Suggestions for future events	[43]
	Measuring the impact of the Human Book on changing readers' attitudes	[7, 8, 16, 27, 31, 32]
	Evaluation of the relevance of the Human Library program in the field of mental health services	[16]
Evaluation tools	Evaluation of the relevance of the Human Library program in education	[36]
	Questionnaire (online or offline)	[1, 7-9, 15, 16, 22, 24, 25, 31, 32, 36, 47]
	Interview	[10, 13, 21, 34, 43, 48]
	Observation	[27]
	Focus group	[32]
	Field notes	[34]
	Padlet wall	[24]
	Report	[12, 24, 27]
	Evaluation via YouTube meeting videos (YouTube internal analytics, number of likes, shares and views)	[6]
Evaluation challenges	Determining appropriate criteria for evaluating a human book	[25]
	How to collect feedback from readers	[25]
	Confidentiality of evaluation	[9, 36]

Finally, the proposed process for implementing, running, and evaluating a human library in the health domain can be summarized in Figure 2. This non-linear process shows the step-by-step steps from obtaining the necessary permits to holding a human

library in the health domain event and evaluating it. After the evaluation, there may be a return and feedback on the previous steps to refine and optimize the next human library event.

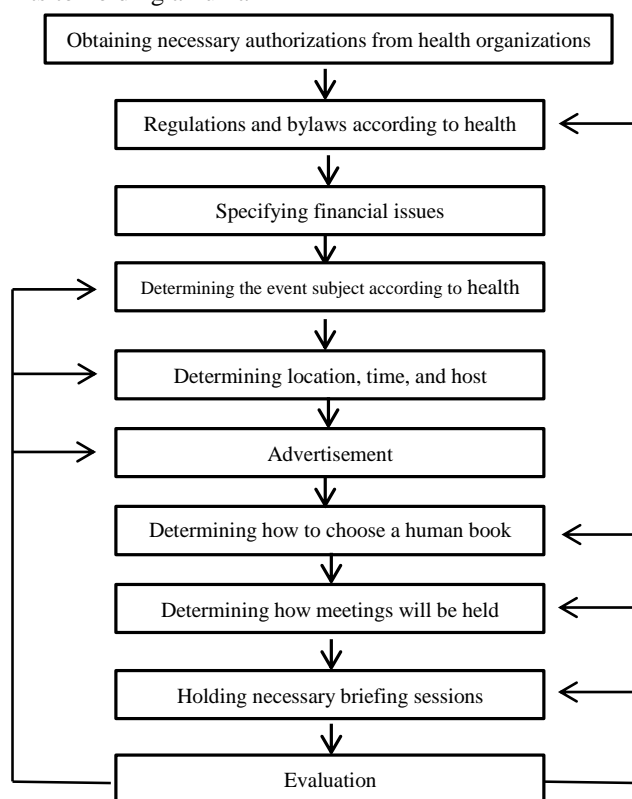

Figure 2. Proposed process for implementing, running, and evaluating a human library in the health domain

Discussion

Researchers have described different ways of advertising for human library events, including word-of-mouth, email, and phone calls [7, 10, 22, 23, 28, 29]. Obtaining the necessary permits and approvals and coordinating the program were consistent with many studies [1-3, 7, 10, 11, 22, 24, 27, 29, 31]. Similar studies have also mentioned the human library being free with financial support from local organizations and communities [3, 6-9, 14, 15, 22, 23, 26, 27, 34, 37]. Based on the results, various methods have been proposed to identify human books, the most common of which is advertising in the media and social networks [3, 22, 25, 27, 28]. Regarding the method of holding meetings, different methods have been proposed by different researchers, including individual meetings (private method), meetings of a human book with groups of two to five people (semi-private method), meetings of a human book with a group of readers (public method) [1, 3, 4, 7, 8, 10, 16, 23-25, 31, 32].

Evaluation through studying reader behavior and surveys to measure the safety of the environment, and measuring the impact of the human book on changing readers' attitudes are important goals of evaluating the human library event, which has been mentioned by many researchers [7, 8, 15, 16, 22, 27, 31, 32]. To conduct the evaluation, a questionnaire (online or offline) has often been used, and other tools include interviews, observations, focus groups, and field notes, which have been mentioned in numerous studies [10, 13, 21, 27, 32, 34, 43].

The challenges of evaluating a human library in the health field include determining appropriate criteria for evaluating a human book and how to collect feedback from readers [25]. Given the importance and sensitivity of the health field, it is necessary to hold a health human library event at the end of each event, which can help correct its possible shortcomings and promote and improve the next event.

Among the limitations of this research are limitations related to the scoping review method, such as the lack of complete comprehensiveness in retrieving and accessing relevant resources and unintentional errors in data analysis.

In conclusion, the results showed that to implement and run a human library in the health sector, first, the necessary preparations and planning should be completed, including obtaining the necessary permits, determining the regulations and bylaws, determining the location and time of the event, advertising, and financial issues. Then, the method of selecting the human book, the type of meeting, and its execution should be decided. Finally, after the event, an evaluation should be conducted so that the activities that need to be corrected can be reviewed and improved for

subsequent events. Based on the findings, it can be suggested that the health system authorities, especially in the field of mental health, should launch a human health library.

Declarations

Ethical considerations: This research was conducted with the code of ethics IR.MUI.NUREMA.REC.1402.183 obtained from the ethics committee in biomedical research of the Faculty of Nursing, Management and Rehabilitation- Isfahan University of Medical Sciences.

Funding: This research was carried out with the financial support of Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran with number 3402738. The funder had no role in data collection, data analysis and article writing.

Conflicts of interests: The authors declare that there is no conflict of interest.

Authors' contribution: **R.MM:** Conceptualization, study design, data curation, methodology, data analysis, data management, writing-review and editing, final approval; **R.S:** Conceptualization, study design, methodology, data analysis, writing-review and editing, final approval; **F.ZF:** Conceptualization, study design, data curation, methodology, software, data analysis, data management, writing-review and editing, supervision, project administration, final approval. All authors have read and approved the text of the article.

Consent for publication: None

Data availability: Data access is possible through the corresponding author.

AI deceleration: None

Acknowledgements: This article is the result of a part of the thesis entitled "Identifying how to implement and evaluate the health human library: a scoping review" in the master's degree in medical librarianship and information science, approved by Isfahan University of Medical Sciences in 2023 with code 3402738.

References

- Schijf CMN, Olivar JF, Bundalian JB, Ramos-Eclevia M. Conversations with human books: promoting respectful dialogue, diversity, and empathy among grade and high school students. *Journal of the Australian Library and Information Association*. 2020;69(3):390-408. doi: 10.1080/24750158.2020.1799701
- Jana A, Rout R. Designing metadata schema for a human library: a prototype. *Digital Library Perspectives*. 2022;38(3):346-61. doi: 10.1108/DLP-07-2021-0052
- Sen R, McClelland N, Jowett B. Belonging to the library: humanising the space for social work education. *Social Work Education*. 2016;35(8):892-904. doi: 10.1080/02615479.2016.1211098

4. Fortune D, Leighton J. Mental illness as a valued identity: how a leisure initiative promoting connection and understanding sets the stage for inclusion. *Leisure Sciences*. 2024;46(7):1031–51. doi: 10.1080/01490400.2022.2058657
5. Lam GYH, Wong HT, Zhang M. A systematic narrative review of implementation, processes, and outcomes of human library. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2023;20(3):2485. doi: 10.3390/ijerph20032485
6. Yap JM, Labangon DLG, Cajes ML. Defining, understanding and promoting cultural diversity through the human library program. *Pakistan Journal of Information Management and Libraries*. 2017;19. doi:10.47657/2017191012
7. Blizzard K, Becker Y, Goebel N. Bringing women's studies to life: integrating a human library into augustana's women's studies curriculum. *The College Quarterly*. 2018;21(3). Available from: <https://eric.ed.gov/?id=EJ1203529>
8. Groyecka A, Witkowska M, Wróbel M, Klamut O, Skrodzka M. Challenge your stereotypes! human library and its impact on prejudice in poland. *Journal of Community and Applied Social Psychology*. 2019;29(4):311-22. doi: 10.1002/casp.2402
9. Bagci SC, Blazhenkova O. Unjudge someone: human library as a tool to reduce prejudice toward stigmatized group members. *Basic and Applied Social Psychology*. 2020;42(6):413-31. doi: 10.1080/01973533.2020.1792298
10. Giesler MA. Humanizing oppression: the value of the human library experience in social work education. *Journal of Social Work Education*. 2022;58(2):390-402. doi: 10.1080/10437797.2021.1885541
11. Li N. Application of living book service – a brief analysis of cases in southwest university library. *Library Management*. 2022;43(1-2):66-79. doi: 10.1108/LM-08-2021-0067
12. Wong FM, Lin CM. Operation, development, opportunities and challenges of a human library in Taiwan. *Library Management*. 2023;44(3-4):191-202. doi: 10.1108/LM-11-2022-0115
13. Halder N, Mulliez Z. Encouraging recruitment into psychiatry: practical initiatives. *BJPsych Bulletin*. 2021;45(1):15-22. doi: 10.1192/bjb.2020.53
14. Zhai YH, Zhao Y, Wang RM. Human library: a new way of tacit knowledge sharing. In: Zhu, M. (eds) *Business, Economics, Financial Sciences, and Management. Advances in Intelligent and Soft Computing*, Germany:Springer-Verlag GmbH Berlin Heidelberg 2012. p. 335-8. doi: 10.1007/978-3-642-27966-9_46
15. Chang HY, Tsai WY, Huang YL. Dialogues with human books to promote professional commitment and learning among first-year nursing students: a mixed-methods study. *Nurse Education Today*. 2024;132:106010. doi: 10.1016/j.nedt.2023.106010
16. Kwan CK. A qualitative inquiry into the human library approach: facilitating social inclusion and promoting recovery. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2020;17(9):3390. doi: 10.3390/ijerph17093029
17. Safdar M, Siddique N, Khan MA. A systematic review of literature on human libraries: objectives, benefits, and challenges. *Journal of Librarianship and Information Science*. 2023;56(3). doi: 10.1177/09610006231155886
18. Grant MJ, Booth A. A typology of reviews: an analysis of 14 review types and associated methodologies. *Health Information & Libraries Journal*. 2009;26(2):91-108. doi: 10.1111/j.1471-1842.2009.00848.x
19. The Joanna Briggs Institute. The Joanna Briggs Institute reviewers' manual 2015 edition: methodology for JBI scoping reviews. Australia: The Joanna Briggs Institute; 2015. Available from: <https://reben.com.br/revista/wp-content/uploads/2020/10/Scoping.pdf>
20. Tricco AC, Lillie E, Zarin W, O'Brien KK, Colquhoun H, Levac D, et al. PRISMA extension for scoping reviews (PRISMA-ScR): checklist and explanation. *Annals of Internal Medicine*. 2018;169(7):467-473. doi: 10.7326/M18-0850
21. Tian L. Human library and its application in college students' ideological and political education innovation mode. *Proceedings of the 2014 International Conference on Mechatronics, Electronic, Industrial and Control Engineering*. Tokyo: Atlantis Press. 2014. p.1689-92. doi: 10.2991/meic-14.2014.380
22. Kinsley L. Lismore's living library: connecting communities through conversation. *Australasian Public Libraries and Information Services*. 2009;22(1):20-5. Available from: <https://www.proquest.com/openview/5012e4bbc333977811290d2928c081b7/1?cbl=54084&pq-origsite=gscholar>
23. Pope K. You can't judge a book by its cover! Using human libraries in schools to engage, explore, discover and connect. *IASL Annual Conference Proceedings*. 2013. doi: 10.29173/iasl7828
24. Brown D. School libraries as power-houses of empathy: people for loan in the human library. *International Association of School Librarianship Selected Papers from the Annual Conference*. 2016, Tokyo. doi: <https://doi.org/10.29173/iasl7197>
25. Huang Y, Dobreski B, Xia H. Human library: understanding experience sharing for community knowledge building CSCW '17: Proceedings of the 2017 ACM Conference on Computer Supported Cooperative Work and Social Computing, Association for Computing Machinery. 2017. doi: 10.1145/2998181.2998312
26. Bordonaro K. The human library: reframing library work with international students. *Journal of Library Administration*. 2020;60(1):97-108. doi: 10.1080/01930826.2019.1685271
27. Pope K. Walking a mile in their shoes: empowering learners through a human library!. *International Association of School Librarianship Conference Reports*. 2021:273-82. doi:10.29173/iasl8309
28. Jackson C, Huang Y, Kasowitz-Scheer AS. Face-to-face matters: inspirations from the human library. *International Journal of Mobile Human Computer*

- Interaction. 2015;7(3):42-54. doi: 10.4018/ijmhci.2015070103
29. Granger L. If these books could talk. *American Libraries*. 2017;48(6):20-2123. Available from: <https://www.proquest.com/trade-journals/if-these-books-could-talk/docview/1899009257/se-2?accountid=173708>
  30. Vimercati A, Pirola A. Come! I'll see you in the library. *Bibliothek Forschung und Praxis*. 2011;35(3):391-4. doi: 10.1515/bfup.2011.055
  31. Orosz G, Banki E, Bothe B, Toth-Kiraly I, Tropp LR. Don't judge a living book by its cover: effectiveness of the living library intervention in reducing prejudice toward Roma and LGBT people. *Journal of Applied Social Psychology*. 2016;46(9):510-7. doi: 10.1111/jasp.12379
  32. Pope K, Hewlin-Vita H, Chu EMY. The human library and the development of cultural awareness and sensitivity in occupational therapy students: a mixed methods study. *Frontiers in Medicine*. 2023;10:1215464. doi: 10.3389/fmed.2023.1215464
  33. Chung EYH, Tse TTO. Effect of human library intervention on mental health literacy: a multigroup pretest-posttest study. *BMC Psychiatry*. 2022;22(73). doi: 10.1186/s12888-022-03725-5
  34. Clover DE, Dogus F. In case of emergency, break convention: a case study of a human library project in an art gallery. *Canadian Journal for the Study of Adult Education*. 2014;26(3):75-90. doi: 10.56105/cjsae.v26i3.2839 35.
  35. Dobreski B, Kwasnik BH. Changing depictions of persons in library practice: spirits, pseudonyms, and human bookst. *Knowledge Organization*. 2017;44(8):656-67. doi: 10.5771/0943-7444-2017-8-656
  36. Meletiou-Mavrotheris M, Carrilho AR, Charalambous C, Mavrou K, Christou C. Teacher training for 'augmented reading: the living book approach and initial results. *Education Sciences*. 2020;10(5). doi: 10.3390/educsci10050144
  37. Shannon BM, Bossaller JS. Storing and sharing wisdom and traditional knowledge in the library. *IFLA Journal*. 2015;41(3):211-22. doi: 10.1177/0340035215596026
  38. Yap JM, Barsaga AS. Building a timeless audiovisual collection: Libraries and archives as repositories of oral history. *Library Management*. 2018;39(3-4):188-99. doi: 10.1108/LM-05-2017-0049
  39. Sraaku-Lartey M. Connecting the world through local Indigenous Knowledge. *Information Services and Use*. 2021;41(1-2):43-51. doi: 10.3233/ISU-210115
  40. Pateman J. Thunder bay public library, part 1. Focus on International Library and Information Work. 2013; 44(3): 106-108.
  41. Lore NA. - A world beyond pages. Master Thesis, New York: Rochester Institute of Technology; 2019. Available from: <https://www.proquest.com/openview/ae5178804f2e7a86c24a955adaa19a9d/1?cbl=18750&diss=y&ppq-origsite=gscholar>
  42. Appleman D. The living library of NCTE. *The English Journal*. 2011;101(1):48-52. doi: 10.58680/ej201117265
  43. Dobreski B, Huang Y. The joy of being a book: benefits of participation in the human library. *Proceedings of the Association for Information Science and Technology*. 2016;53(1):1-3. doi: 10.1002/pr2.2016.14505301139
  44. Sung TW, Wu TT, Lu YC. A framework design for on-line human library. In: Huang TC, Lau R, Huang YM, Spaniol M, Yuen CH, editors.: Springer Verlag; 2017. p. 349-54. doi: 10.1007/978-3-319-71084-6_39
  45. Lobban F, Marshall P, Barbrook J, Collins G, Foster S, Glossop Z, et al. Designing a library of lived experience for mental health (LoLEM): protocol for integrating a realist synthesis and experience based codesign approach. *BMJ Open*. 2023;13(3):e068548. doi: 10.1136/bmjopen-2022-068548
  46. Kumar IR. Skillwell to innovate human library is a storehouse of wisdom. 5th International Symposium on Emerging Trends and Technologies in Libraries and Information Services (ETTLIS). Institute of Electrical and Electronics Engineers Inc. India, 2018. doi: 10.1109/ETTLIS.2018.8485237
  47. Patrick R, Peppard J, Racki K. Living libraries: an examination of literacy teacher professional development in Peru. PhD Thesis. Tennessee: Lipscomb University; 2023. Available from: <https://www.proquest.com/openview/9952d64f4643421a196333115d841ef8/1?cbl=18750&diss=y&ppq-origsite=gscholar>
  48. Guirguis BM, Alsheikh N. Bio-networking among librarians, parents, and children in a modern children's library: a phenomenological study. *Information and Learning Science*. 2023;124(3-4):92-109. doi: 10.1108/ILS-09-2022-0107

مقاله مروری

پیاده‌سازی، اجرا و ارزیابی کتابخانه انسانی در حوزه سلامت: مرور حیطه‌ای

رژین سادات مصطفی مقدم^{۱،۲}، راحله سموعی^{۱،۲}، فیروزه زارع فراشبندی^{۳،۴}

^۱ کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

^۲ کتابخانه مرکزی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران.

^۳ کوشا سلامت رشد آفرین، شهرک سلامت، اصفهان، ایران.

^۴ مرکز تحقیقات فناوری اطلاعات در امور سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

اطلاعات مقاله چکیده

مقدمه: کتابخانه انسانی، رویدادی است که در آن مراجعه‌کنندگان به جای امانت گرفتن کتاب‌های معمولی یک کتاب زنده یا کتاب انسانی را به امانت می‌گیرند و از تجارب و تخصص وی بهره‌مند می‌شوند. هدف از پژوهش حاضر، شناسایی چگونگی پیاده‌سازی و ارزیابی یک کتابخانه انسانی در حوزه سلامت از طریق مرور حیطه‌ای بود.

روش‌ها: مطالعه حاضر یک مرور حیطه‌ای است که بدین منظور جستجویی در پایگاه‌های اطلاعاتی مختلف فارسی و انگلیسی با استفاده از کلیدواژه‌های مرتبط (کتابخانه انسانی، کتابخانه زنده، Human Library و Living Library) انجام شد و تعداد ۲۵۷۰ مقاله بازیابی شد. نمونه پژوهش پس از غربالگری منابع شناسایی شده بر اساس معیارهای ورود و خروج، ۴۴ مقاله بود که به صورت روایتی ترکیب و در قالب جداول ارائه شد.

یافته‌ها: پیاده‌سازی و اجرای کتابخانه انسانی در حوزه سلامت شامل دو موضوع اصلی "مقدمات و برنامه‌ریزی" و "مسائل مربوط به کتاب انسانی" و ۱۲ موضوع فرعی مانند مشخص کردن نحوه تبلیغات، اخذ مجوز، و تعیین نحوه انتخاب و امانت کتاب انسانی بود. ارزیابی کتابخانه انسانی نیز شامل سه موضوع اصلی "هدف ارزیابی"، "ابزار ارزیابی" و "چالش‌های ارزیابی" و ۲۲ موضوع فرعی مانند ارزیابی کیفیت کتاب‌های انسانی، محرمانه بودن ارزیابی و تناسب برنامه بود.

نتیجه‌گیری: پژوهش حاضر اصول و مراحل لازم برای پیاده‌سازی، اجرا و ارزیابی کتابخانه انسانی در حوزه سلامت را نشان می‌دهد. شناخت این موارد می‌تواند سازوکاری در اختیار سیاست‌گذاران سلامت و کتابداران و اطلاع‌رسانان پزشکی قرار دهد تا کتابخانه‌های انسانی را در حوزه سلامت راه‌اندازی نمایند.

نویسنده مسئول:

فیروزه زارع فراشبندی

رایانامه:

F_zare@mng.mui.ac.ir

وصول مقاله: ۱۴۰۳/۰۶/۰۶

اصلاح نهایی: ۱۴۰۳/۱۰/۱۹

پذیرش نهایی: ۱۴۰۴/۰۲/۱۰

انتشار آنلاین: ۱۴۰۴/۰۲/۲۷

واژه‌های کلیدی:

کتابخانه انسانی

کتابخانه زنده

سلامت

آنچه می‌دانیم:

- کتابخانه انسانی از سال ۲۰۰۰ مطرح شده است.
- اولین کتابخانه انسانی در دانمارک راه‌اندازی شده است.
- کتابخانه انسانی به عنوان رویکردی برای تسهیل شمول اجتماعی و ارتقای بهبودی (از بیماری روانی) کارایی و مزایای قابل مشاهده‌ای دارد.

آنچه این مطالعه اضافه کرده است:

- اصول مقدمات و برنامه‌ریزی مربوط به کتابخانه انسانی شامل اخذ مجوزهای لازم، تعیین مقررات و آیین‌نامه‌ها، تعیین مکان و زمان رویداد، تبلیغات، مسائل مالی است.
- نحوه چگونگی انتخاب کتاب انسانی، نوع جلسه، برگزاری و ارزیابی آن مشخص شد.
- برای اولین بار، فرآیند پیاده‌سازی، اجرا و ارزیابی یک کتابخانه انسانی در حوزه سلامت ارائه شد.

مقدمه

مفهوم کتابخانه انسانی را رونی آبرگل و همکاران در کهنه‌گ در سال ۲۰۰۰ ارائه کردند. کتابخانه انسانی، یک بستر یادگیری عملی و نوآورانه جهانی است که در آن افراد واقعی به‌عنوان یک کتاب به خوانندگان امانت داده می‌شوند [۱]. کتابخانه انسانی مفهومی نوظهور در حوزه علم کتابداری است و از نظر مفهومی با کتابخانه‌های عمومی کاملاً متفاوت است [۲]. در واقع، کتابخانه انسانی یا کتابخانه زنده به یک کتابخانه سنتی شبیه است که در آن خوانندگان می‌توانند به جای کتاب چاپی، یک کتاب انسانی را امانت گرفته و بخوانند. این مفهوم، بازسازی استعاری از یک کتابخانه مرسوم است که در آن انسان‌ها به‌عنوان نویسندگان، زندگی یا تجربیات و داستان‌های خود را در مورد موضوعاتی مانند انگ، تعصب، اعتیاد و سایر موارد مورد سوءتفاهم در جامعه به‌اشتراک می‌گذارند و یا دانش تخصصی خود را بر اساس زمینه‌های تخصصی در فضایی امن برای گفتگو ارائه می‌کنند [۳-۵]. کتابخانه انسانی می‌تواند به‌صورت یک رویداد یک روزه در تمام روز انجام شود و یا به شکل جلسات حدوداً ۱۵ دقیقه‌ای تا یک ساعته برگزار شود. فهرستی از افراد داوطلب کتاب انسانی به‌صورت ناشناس تهیه شده و قبل از اجرای رویداد در اختیار خوانندگان قرار می‌گیرد تا کتاب مورد نظر خود را از قبل انتخاب کنند. کتابخانه‌های انسانی می‌تواند به‌شکل خصوصی یا عمومی برگزار شوند. در این رویداد، تلاش می‌شود فضایی امن و صمیمی ایجاد شود تا شرکت‌کنندگان بتوانند گفتگوهای غیررسمی و امن و بدون ترس از قضاوت داشته باشند [۳، ۴، ۱۲-۱۶]. هر رویداد کتابخانه انسانی می‌تواند قوانین و روش اجرای مربوط به خود را داشته باشد که توسط سازمان‌دهندگان آن تعیین می‌شود [۱۳]. کتابخانه‌های انسانی برنامه‌هایی رویدادمحور هستند و خدمات آن باید برای عموم رایگان باشد. امروزه، اکثر کتاب‌های انسانی در بخش کتابخانه‌های عمومی میزبانی می‌شوند. برخی دیگر نیز در مؤسسات آموزشی، جشنواره‌ها، نمایشگاه‌های کتاب و سایر مکان‌های مرتبط قرار دارند. در صورتی که کتاب‌های انسانی رضایت داشته باشند، رویدادهای کتابخانه انسانی به اشکال مختلف الکترونیکی مانند عکس، فیلم، گزارش، خبرنامه، رسانه‌های اجتماعی و غیره فهرست‌بندی و مستند شده و برای استفاده در آینده بایگانی می‌شوند [۲، ۶، ۱۴].

در خارج از ایران، کتابخانه انسانی در کشورهای مختلف اجرا و پیاده‌سازی شده و نتایج آن نیز منتشر شده است که تمرکز این منابع منتشر شده بر اشتراک اطلاعات یا اشتراک تجربه، ایجاد پذیرش و همدلی در مورد تنوع فرهنگی در افراد جامعه و شناسایی چالش‌ها و فرصت‌های کتابخانه انسانی بوده است. از جمله پژوهش‌های صورت گرفته می‌توان به موارد زیر اشاره کرد. چانگ و تس در سال ۲۰۲۲ مطالعاتی با هدف آزمایش اثربخشی مداخله کتابخانه انسانی در افزایش سواد سلامت روان انجام دادند. نتایج نشان داد گروه مداخله کتابخانه انسانی در مقایسه با دو گروه کنترل و مداخله آموزشی بهبود معنی‌داری در سلامت روان داشتند و این مداخله به‌طور قابل توجهی انگ و فاصله اجتماعی ترجیحی را کاهش می‌دهد، اما تأثیر معنی‌داری بر کسب دانش ندارد [۱۵]. کوان نیز در مطالعه خود خاطر نشان می‌کند که کتابخانه انسانی به‌عنوان رویکردی برای تسهیل شمول اجتماعی و ارتقای بهبودی (از بیماری روانی) کارایی و مزایای قابل مشاهده‌ای دارد [۱۶]. هر چند تاکنون پژوهشی با روش مروری با هدف شناسایی ابعاد

پیاده‌سازی، اجرا و ارزیابی کتابخانه انسانی که مد نظر پژوهش حاضر است، در جستجوی پژوهشگران بازیابی و مشاهده نشد اما دو مقاله مروری بازیابی شد که از نظر روش، اهداف، پایگاه‌های جستجو شده، بازه مورد بررسی و کلیدواژه‌ها تفاوت‌هایی با مطالعه حاضر دارند و اهداف پژوهش حاضر را به‌طور کامل پوشش نمی‌دهند. یکی از این مقالات برای شناسایی هدف ایجاد کتابخانه انسانی، مزایای آن و چالش‌هایی چون موانع ایجاد کتابخانه انسانی و کتاب انسانی انجام شده است [۱۷]. مطالعه دوم نیز با هدف خلاصه کردن طراحی، اجرا، فرآیندها و نتایج برنامه‌های کتابخانه انسانی موجود و ترکیب توصیه‌هایی برای اجرای آتی کتابخانه انسانی مؤثرتر، اخلاقی‌تر و معقول‌تر انجام شده است که در مورد یافته‌های مربوط به اجرای کتابخانه انسانی با مطالعه حاضر اندکی همپوشانی دارد [۵]. پژوهش حاضر به‌طور اختصاصی به کتابخانه انسانی در حوزه سلامت می‌پردازد. بدین ترتیب هدف از پژوهش حاضر، شناسایی چگونگی پیاده‌سازی، اجرا و ارزیابی کتابخانه انسانی در حوزه سلامت از طریق مرور متون است.

روش‌ها

روش پژوهش حاضر از نوع مرور حیطه‌ای است. این نوع مرورها به ارزیابی اولیه از اندازه بالقوه و دامنه ادبیات پژوهشی موجود و تشریح مفاهیم اصلی موضوع پژوهش [۱۸] و شناسایی مفاهیم کلیدی یا مرزهای مفهومی یک موضوع یا حوزه پژوهشی کمک می‌کنند [۱۹]. مطالعه مطابق راهنمای نگارش گزارش ترجیحی موارد برای مرورهای نظام‌مند و فراتحلیل (برای مرور حیطه‌ای) [۲۰] و دستنامه مؤسسه جونا بیریگز برای روش‌شناسی مرورهای حیطه‌ای [۱۹] انجام شد.

راهبرد جستجو

برای تعیین کلیدواژه‌های فارسی و انگلیسی مرتبط و مترادف‌های آنها به اصطلاحنامه‌های ERIC، Embase، MeSH، LISTA و سرعنوان موضوعی فارسی مراجعه شد. همچنین، پایگاه‌های اطلاعاتی PubMed، Scopus، Web of Science، LISTA و موتور جستجوی Google scholar نیز جستجو شد تا کلیدواژه‌های مرتبط شناسایی شوند. جهت اطمینان از شناسایی کلیه کلیدواژه‌های مرتبط، نظر متخصصان کتابداری و اطلاع‌رسانی نیز اخذ شد. در نهایت، برای بازیابی حداکثری منابع مرتبط، کلیدواژه‌های زیر (به‌صورت عام) استفاده شد و حین غربالگری منابع، مرتبط بودن آنها با حوزه سلامت در نظر گرفته شد: "Living Library"، "Human Library"، "کتابخانه انسانی"، "کتابخانه زنده".

جستجوی مطالعات مرتبط با استفاده از راهبرد کلی زیر و در فیلد آزاد برای پایگاه‌های غیر فارسی انجام شد و برای جلوگیری از حذف ریزش منابع مرتبط از اعمال هر گونه عملیات کاهش دامنه در جستجو پرهیز شد. در پایگاه‌های فارسی نیز جستجو به صورت تک‌واژه‌ای انجام شد: ("Living Librar*" OR "Human Librar*")

در این مطالعه، پایگاه‌های اطلاعاتی Web of Science، Scopus، PubMed، Embase، ERIC، LISTA، Emerald، برای جستجوی منابع انگلیسی مرتبط و پایگاه‌های مگیران، SID، Ensani.ir، ISC، ایرانداک، نورمگز، سیویلیکا، و موتور جستجوی علم‌نت برای بازیابی منابع فارسی مرتبط جستجو شد. جستجوی منابع

شدند. فرآیند انتخاب منابع به صورت مستقل توسط دو عضو از تیم پژوهش انجام گرفت. در صورت عدم توافق، موارد از طریق توافق جمعی یا با داوری یک فرد سوم خارج از تیم پژوهش حل و فصل شد. طبق راهنمای جونا بریگز برای مرورهای حیطه‌ای، ارزیابی کیفیت مطالعات ضرورت ندارد [۱۹]. بنابراین، در این مطالعه، ارزیابی کیفیت مطالعات انجام نشد.

استخراج داده‌ها

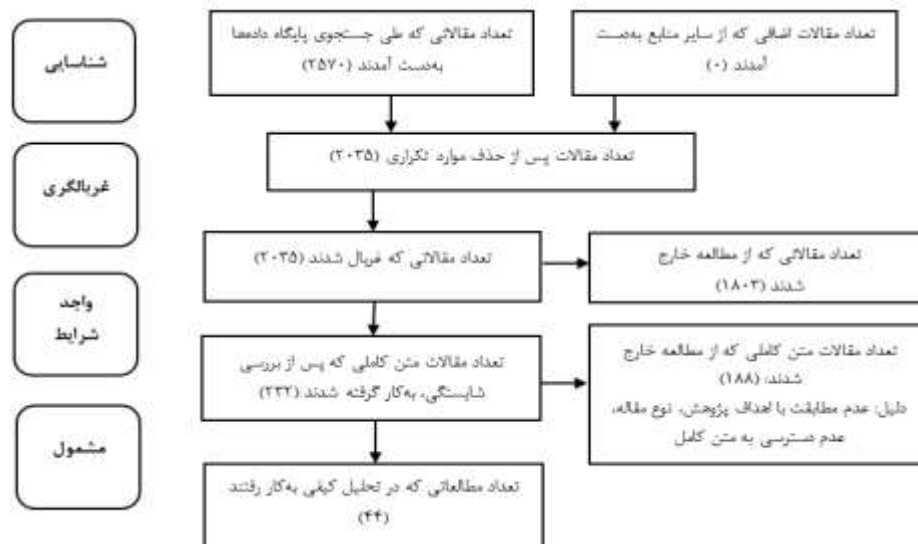
اطلاعات هر منبع شامل نام نویسنده اول، عنوان مطالعه، عنوان مجله، سال انتشار، کشور مورد مطالعه، طرح مطالعه، جمعیت مطالعه، ابزارهای مورد نیاز در مطالعه، پیاده‌سازی، اجرا و ارزیابی مطابق فرم استخراج داده محقق ساخته استخراج شد. استخراج داده‌ها توسط دو نفر از اعضای تیم پژوهش به صورت مستقل انجام و موارد عدم توافق از طریق بحث و اجماع حل شد. در صورتی که از طریق اجماع حل نشد، از نظر نفر سوم استفاده شد.

روش ترکیب و تحلیل داده‌ها

ترکیب داده‌ها به صورت روایتی (توصیف متنی) انجام شد. بر این اساس، داده‌های به دست آمده در مورد مطالعه، شامل روش پیاده‌سازی، اجرا و نحوه ارزیابی کتابخانه انسانی ترکیب و گروه‌بندی و در قالب جدول ارائه شد.

یافته‌ها

نمودار پریزما در شکل یک تعداد منابع شناسایی شده و مراحل غربالگری آن را نشان می‌دهد.

شکل ۱. نمودار جریان منابع ترخیصی در گزارش مقاله‌های مروری

افراد خاص (۱۰ مورد) و دانشجویان (۸ مورد) بوده‌اند. یادآوری می‌شود که انتخاب کلیه مقالات نهایی در جدول یک بر اساس مرتبط بودن با حوزه سلامت در حین غربالگری انجام شده است. برای اجرا و پیاده‌سازی کتابخانه انسانی در حوزه سلامت، دو موضوع اصلی "مقدمات و برنامه‌ریزی" و "مسائل مربوط به کتاب انسانی" به همراه موضوعات فرعی و مصادیق آن شناسایی شد (جدول یک).

خاکستری مانند پایان‌نامه‌ها، گزارش طرح‌های پژوهشی و مانند آن از طریق جستجو در Google scholar، ProQuest، و MLA (Medical Library Association) انجام شد. در جستجوی دستی، مقالات همایش‌ها نیز از طریق جستجو در فهرست مقالات همایش‌های مرتبط از جمله همایش‌های ایفلا و EAHIL (European Association for Health Information and Libraries) جستجو شد. همچنین، فهرست منابع انتهای مقالات انتخاب شده در مرحله نهایی غربالگری نیز به صورت دستی بررسی شد.

معیارهای ورود و خروج

همه انواع مطالعات کمی و کیفی در بازه زمانی ۲۰۰۰ به بعد (به دلیل مفهوم‌سازی کتابخانه انسانی در سال ۲۰۰۰)، منابع انگلیسی و فارسی، متون خاکستری از جمله پایان‌نامه‌ها، گزارش‌ها، طرح‌های تحقیقاتی و مانند آن تا پایان اسفند ۱۴۰۲ (معادل مارس ۲۰۲۴) در مطالعه گنجانده شد. مطالعاتی که دسترسی به متن کامل آنها به هیچ طریقی میسر نبود، از مطالعه حذف شدند.

انتخاب منابع

جستجو منجر به شناسایی ۲۵۷۰ منبع شد. پس از حذف موارد تکراری در نرم‌افزار اندنوت، ۲۰۳۵ منبع باقی ماند. این منابع در دو مرحله غربالگری شدند. در ابتدا، پس از غربالگری عنوان و چکیده‌ها بر اساس اهداف مطالعه و معیارهای ورود و خروج، ۲۳۲ منبع باقی ماند. سپس، در مرحله بعد، با مراجعه به متن کامل منابع، ۱۸۸ مطالعه به دلیل عدم انطباق با اهداف مطالعه و معیارهای ورود و خروج حذف شدند و در نهایت ۴۴ مطالعه برای بررسی و استخراج داده‌ها انتخاب

چهل و چهار مقاله ورودی به مطالعه از نظر توصیفی شامل ویژگی‌های زیر بودند: بیشترین مقالات مورد بررسی در سال‌های ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ منتشر شده‌اند (هر کدام ۵ مورد) که نشان از افزایش توجه به موضوع کتابخانه انسانی دارد. اغلب مقالات متعلق به کشور آمریکا بودند (۱۰ مورد). از نظر روش نیز بیشترین مقالات با روش کیفی انجام شده‌اند (۱۴ مورد) و بیشترین ابزار استفاده شده در مقالات نیز مصاحبه بوده است (۳۵ مورد). همچنین، نمونه مورد مطالعه در مقالات، اغلب

جدول ۱. اجرا و پیاده‌سازی کتابخانه انسانی در حوزه سلامت

موضوع اصلی	موضوع فرعی	مصادق	شماره منبع
مقدمات و برنامه‌ریزی	تبلیغات	مشخص کردن نحوه تبلیغات	[۲۱.۷]
		مجلات، روزنامه‌ها، خبرنامه‌ها، نشریات دانشجویی و غیره	[۲۲-۲۴.۱۱.۷.۶.۱]
		رسانه‌های اجتماعی	[۲۵.۲۲.۲۱.۹.۶.۱]
		بنر، پوستر، تابلو (سنتی یا دیجیتال)	[۲۷.۲۶.۲۲.۹.۷.۶]
		وبسایت کتابخانه، دانشگاه، و غیره	[۲۵.۲۱-۲۳.۱۱.۹.۷]
		تبلیغات دهان به دهان (مردم، دوستان، همکاران، همکلاسی‌ها و غیره)	[۲۹.۲۸.۲۲.۷]
		ایمیل	[۲۸.۲۷.۲۳.۱۰]
		تماس تلفنی	[۲۳.۱۰]
		استفاده از هنرمندان (بازیگر و خواننده)	[۳۰]
		فروش پوشه‌های معرفی پروژه کتابخانه انسانی	[۳۰]
		مدرسه	[۲۴]
		انتشار فهرست کتاب‌های انسانی	[۲۴]
		انجمن‌ها	[۲۳]
		سازمان‌های خارجی	[۲۵]
مجوزها و هماهنگی-های لازم		اخذ مجوز برگزاری رویداد کتابخانه انسانی از سازمان‌های ذیربط	[۲۹.۱۰]
		اخذ تأییدیه اخلاقی	[۳۱.۱۶.۱۵.۴]
		اخذ رضایت آگاهانه از خوانندگان و کتاب انسانی	[۳۱-۳۳.۱۶.۱۵.۱۰.۶.۴]
		الزامات ایمنی و بهداشت شغلی	[۲۲]
		تهیه پروتکل عملی محافظت از کتاب‌های انسانی در برابر آسیب‌های احتمالی	[۱۵.۱۲]
		ایجاد محرمانگی اطلاعات شخصی افراد (کتاب و خواننده)	[۳۴-۳۶.۱۰.۴]
		مشخص کردن تاریخ راه‌اندازی یا برگزاری رویداد کتابخانه انسانی و مدت آن (برنامه زمان‌بندی)	[۳۱.۲۹.۲۷.۲۶.۲۴.۲۲.۹-۱۱.۷.۱-۳]
		تهیه فهرست و نمایه از کتاب‌های انسانی و روزآمدسازی مرتب آن	[۳۷.۳۵.۲۸.۲۱-۲۳.۱۱-۱۳.۶.۲]
		ایجاد هماهنگی برای رزرو و ثبت نام (افلاین یا آنلاین) و شرکت در رویداد	[۲۴.۲۲.۱۳.۱۲.۷]
		مستندسازی، ضبط، ذخیره‌سازی و دیجیتالی کردن رویداد	[۳۹.۳۸.۳۳.۱۱.۱۰.۷.۶.۴.۲]
		اشتراک عکس‌ها و فیلم‌های ضبط شده برای بازتاب بیشتر رویداد	[۳۸.۲۷]
		داشتن برنامه راهبردی و مدیریتی	[۴۰.۲۷.۲۲]
		تهیه آیین‌نامه عملی کتابخانه انسانی	[۳۴.۳۳.۱۲.۹.۸]
		تعیین گروه هدف (خوانندگان)	[۴۱.۳۱.۲۸.۲۳.۲۲]
جلسات توجیهی		تعیین نحوه انتخاب و امانت کتاب انسانی	[۴۱.۳۳.۲۷-۲۹.۲۱-۲۵.۱۴.۱۳.۱۱.۹.۶.۲.۱]
		تعیین شرایط و معیارهای ورود خوانندگان	[۳۱.۱۶.۱۵.۱۰.۹.۴]
		تعیین نحوه پاسخگویی کتاب انسانی	[۳۲.۳۱.۲۸.۲۷.۲۴.۱۵.۱۲.۱۰.۷.۲-۴]
		تعیین نحوه پرسش خوانندگان از کتاب انسانی	[۳۱.۲۸.۲۷.۲۳.۱۵.۱۴.۱۲.۱۰.۸.۷.۴.۲]
		الزام کتاب‌های انسانی به پوشیدن تی شرت با آرم کتابخانه انسانی یا داشتن برچسب نام در طول رویداد	[۴۲.۲۹.۲۴.۱]
		وجود تسهیلگر ارتباطی و تفسیرکننده (مانند مددکار اجتماعی، کتابدار، نویسنده، کارمند پشتیبانی، معلم، دانشجو، مترجم، کارکنان کتابخانه و افراد داوطلب، دانش‌آموزان و غیره)	[۳۶.۳۴.۲۶.۲۵.۲۲.۱۶.۱۵.۱۱.۹.۸.۴]
		برگزاری جلسات توجیهی برای تسهیلگرها (برای آشنایی با فلسفه، اهداف و منابع پروژه، مکان، نوع مکالمات و مانند آن)	[۳۶.۳۱.۲۸]
		برگزاری جلسه توجیهی برای کتاب انسانی	[۳۷.۳۴.۳۲.۳۱.۲۹.۲۲.۱۶.۶-۹.۴.۱]
		برگزاری جلسه توجیهی برای خوانندگان	[۳۲.۳۱.۲۳.۱۶.۴.۱]
مکان برگزاری		مشخص کردن مکان هر کتاب انسانی در محل برگزاری رویداد	[۲۷.۱]
		چیدمان محل برگزاری رویداد	[۲۴.۲۱]
		ایجاد محیط امن و راحت	[۳۷.۳۳.۲۹.۲۷.۲۲-۲۴.۱۵.۱۴.۱۲.۷.۲]
		کتابخانه‌ها و کتابداران (کلی)	[۴۳.۲۸.۱۲.۱۱.۱]
		کتابخانه‌های عمومی	[۳۵.۳۴.۲۸.۱۴.۸]
		کتابخانه مدارس	[۳۵.۲۲.۱]
		کتابخانه دانشگاهی	[۳۵.۳۴.۱۰]
		جشنواره‌ها و کنفرانس‌ها	[۳۵.۱۴.۱]
		مراکز اجتماعی (مانند نمایشگاه‌ها، موزه‌ها یا گالری‌های هنری، انجمن‌ها)	[۳۵.۳۴.۲۱.۱۴.۶]
		جامعه محلی	[۳۶.۲۸.۲۶]
		دانشگاه و مؤسسات آموزش عالی	[۲۸.۲۶.۲۱.۱۵.۱۴.۹.۶.۱]
		خانه سالمندان	[۲۲]

جدول ۱. ادامه

موضوع اصلی	موضوع فرعی	مصادیق	شماره منبع
مسائل مالی	مسائل	خدمات رایگان برای عموم	[۳۴، ۱۴، ۷، ۶]
	مالی	راه اندازی رویداد با حمایت (کالج، جامعه محلی، کتابخانه و غیره)	[۳۷، ۲۳، ۶]
		حداقل هزینه برای برگزاری رویداد (مکان، تبلیغات، غذا و نوشیدنی، حمل و نقل، هدایای تشکر از کتاب انسانی)	[۲۷، ۲۶، ۲۲، ۱۵، ۷-۹، ۳]
	استفاده از فناوری در کتابخانه	استفاده از فناوری مانند وبسایتها، برنامه کاربردی تلفن همراه، نرم افزار ثبت نام و ایمیل برای ترویج و مدیریت مشارکت در رویدادهای کتابخانه انسانی (مانند مکان، زمان، شرح کتابهای انسانی)	[۴۴، ۲۸، ۲۵]
	انسانی	ایجاد، به روز رسانی و حذف عناوین کتاب، توضیحات، رتبه بندی، رزرو، امانت و وضعیت در دسترس بودن کتابهای انسانی از طریق برنامه کاربردی تلفن همراه	[۲۸]
		استفاده از ابزار اشتراک گذاری ویدیوی آنلاین، ابزار توزیع برنامه اجتماعی مرتبط و چند فرهنگی	[۶]
		استفاده از فناوری برای ایجاد کتابخانه انسانی آنلاین	[۴۵، ۴۴، ۳۶، ۲۲، ۲]
	چالش ها	نبود سیستم یا پلتفرم واحد برای درخواست کتابهای انسانی	[۲۵]
		ناهماهنگی در فهرست نویسی یا استاندارد سازی مدخل ها برای کتاب انسانی	[۳۷]
		ماهیت داوطلبانه کتابهای انسانی و ناراحتی های عاطفی احتمالی	[۳۷]
مسائل مربوط به کتاب انسانی		کمبود تجهیزات برای ضبط رویداد (مانند دوربین فیلمبرداری)	[۶]
		چگونگی شناسایی و جذب کتابهای انسانی	[۴۳]
		محدودیت های بودجه	[۳]
		چالش نگهداری از مجموعه کتابهای انسانی به دلیل زندگی و شغل آنان	[۱۲]
	روش های	تماس های شخصی	[۲۷، ۲۵، ۲۲، ۱۴، ۳]
	شناسایی کتاب انسانی	تماس با سازمان های مرتبط با افراد مناسب برای کتاب انسانی (انگ زده، طرد شده و ...)	[۲۴]
		معرفی کتابهای انسانی به کتابخانه های دیگر	[۲۵]
		تبلیغات در رسانه های و شبکه های اجتماعی	[۲۸، ۲۷، ۲۵، ۲۲، ۲]
		داوطلبانه	[۳۴، ۲۲، ۲۱، ۱]
		کتابخانه	[۲۸]
معیارهای انتخاب کتاب انسانی		ایمیل	[۲۴، ۳]
		توسعه مجموعه کتابهای انسانی (از نظر تعداد، دانش، موضوع، گرایش حرفه ای و غیره)	[۲۹، ۲۱، ۷]
		کمیته جذب و شناسایی کتاب انسانی در سازمان برگزار کننده	[۲۷، ۶]
		فرم آنلاین برای پیشنهاد کتاب انسانی	[۲۸، ۷]
		سالم بودن از نظر ذهنی	[۲۹]
	انتخاب کتاب انسانی	داشتن مهارت، تجربه یا تخصص در یک موضوع خاص و نماینده عمومی یک گروه خاص بودن	[۴۱، ۳۱، ۲۷، ۲۱، ۱۴، ۷، ۴]
		تنوع کتاب انسانی (از نظر پیشینه های مذهبی، اجتماعی یا قومی، فرهنگی، تجربیات زندگی و غیره)	[۳۷، ۲۹-۳۳، ۲۶، ۲۴، ۱۴، ۱۱، ۹، ۶، ۱]
		بزرگسال بودن	[۳۱، ۳]
		صراحت و صداقت کتاب انسانی	[۲۳، ۱]
	نحوه برگزاری جلسات	جلسات انفرادی (روش خصوصی)	[۴۶، ۲۵، ۲۳، ۱۰، ۸، ۴]
		جلسات یک کتاب انسانی با گروه های دو تا پنج نفر (روش نیمه خصوصی)	[۳۲، ۳۱، ۲۴، ۷، ۱]
		جلسات یک کتاب انسانی با گروهی از خوانندگان (روش عمومی)	[۲۵، ۱۶، ۸، ۷، ۳، ۱]
		کتابخانه انسانی اختصاصی (صرفاً برای اعضای یک گروه خاص مانند دانش آموزان، پلیس ها و معلمان)	[۸]
		کتابخانه انسانی عمومی (برای همه افراد مایل به شرکت در آن)	[۸]
		حفظ حریم خصوصی برای جلسات انفرادی	[۳۶، ۲۲]
		به صورت مکالمه غیر رسمی، غیر ساختارمند، منعطف و آزاد	[۳۱، ۲۴، ۲۳، ۹، ۷، ۱]
		مشخص بودن تعداد کتابهای انسانی	[۴۳، ۳۱-۳۴، ۲۸، ۲۶، ۲۲، ۱۵، ۱۳، ۱۲، ۸، ۴]
		مشخص بودن تعداد خوانندگان	[۳۴، ۳۲، ۳۱، ۲۸، ۲۶، ۲۲، ۱۵، ۱۳، ۱۰، ۹، ۳، ۱]
		مدت جلسه	[۴۱، ۳۲-۳۴، ۲۹، ۲۶، ۱۵، ۱۳، ۱۲، ۸، ۴، ۱]
		استفاده کتاب انسانی از وسایل مرتبط با موضوع برای افزایش جذابیت گفتگو و غنی سازی محتوا	[۱۵، ۱۴، ۷، ۴، ۱]
		ایجاد امکان اشتراک گذاری داستان های کتاب انسانی با روش های مختلف (مانند چهره به چهره، بحث گروهی، پیام های متنی کوتاه، عکس یا ویدیو کنفرانس)	[۳۳، ۳۲، ۲۸، ۱۶، ۱۱، ۱۰، ۶]

شناسایی شد (جدول دو).

برای ارزیابی کتابخانه انسانی نیز سه موضوع اصلی "هدف ارزیابی"، "ابزار ارزیابی" و "چالش‌های ارزیابی" به همراه موضوعات فرعی آنها

جدول ۲. ارزیابی کتابخانه انسانی در حوزه سلامت

موضوع اصلی	موضوع فرعی	شماره منبع
هدف ارزیابی	ارزیابی از طریق مطالعه رفتار خوانندگان	[۲۲]
	نظرسنجی برای سنجش دستیابی به اهداف کتابخانه انسانی از نظر به اشتراک گذاشتن تفاوت‌ها و ایده‌های خود	[۴۳، ۲۴، ۲۲، ۱۲، ۱]
	نظرسنجی برای سنجش میزان امن بودن محیط برای مشارکت‌کنندگان	[۲۲]
	ارزیابی تجربه و بینش کتاب انسانی و خواننده بلافاصله پس از برگزاری رویداد	[۳۴، ۱۰، ۶، ۳]
	ارزیابی کیفیت کتاب‌های انسانی	[۴۳، ۳۱، ۲۱، ۱۳]
	ارزیابی محتوای جلسه از طریق گرفتن بازخورد اطلاعاتی	[۲۱]
	تهیه گزارش پس از رویداد برای مدیر ارشد	[۲۴، ۱۲]
	پیشنهاد برای رویدادهای آینده	[۴۳]
	سنجش تأثیر کتاب انسانی بر روی تغییر نگرش خوانندگان	[۳۳، ۳۱، ۲۷، ۱۶، ۱۵، ۸، ۷]
	ارزیابی از تناسب برنامه کتابخانه انسانی در زمینه خدمات بهداشت روانی	[۱۶]
	ارزیابی تناسب برنامه کتابخانه انسانی در آموزش	[۳۶]
	پرسشنامه (آنلاین یا آفلاین)	[۳۲، ۳۱، ۲۵، ۲۴، ۲۲، ۱۶، ۱۵، ۷-۹، ۱]
	مصاحبه	[۴۷، ۳۶]
ابزار ارزیابی	مشاهده	[۴۸، ۴۳، ۳۴، ۲۱، ۱۳، ۱۰]
	گروه متمرکز	[۲۷]
	یادداشت‌های میدانی	[۳۲]
	دیوار Padlet	[۳۴]
	گزارش	[۲۴]
	ارزیابی از طریق ویدئوهای جلسات در یوتیوب (تحلیل داخلی یوتیوب، تعداد لایک، اشتراک گذاری و بازدید)	[۲۷، ۲۴، ۱۲]
	تعیین معیارهای مناسب برای ارزیابی کتاب انسانی	[۶]
	نحوه جمع‌آوری بازخورد از خوانندگان	[۲۵]
	محرمانه بودن ارزیابی	[۲۵]
		[۳۶، ۹]

به ترتیب نشان می‌دهد. پس از ارزیابی، ممکن است برگشت و بازخوردی به مراحل قبل اتفاق بیافتد تا رویداد بعدی کتابخانه انسانی اصلاح و بهینه شود.

در نهایت، فرآیند پیشنهادی برای پیاده‌سازی، اجرا و ارزیابی کتابخانه انسانی در حوزه سلامت را می‌توان در شکل دو خلاصه کرد. این فرآیند غیرخطی، مراحل گام به گام از اخذ مجوزهای لازم تا برگزاری رویداد کتابخانه انسانی در حوزه سلامت و ارزیابی آن را

شکل ۲. فرآیند پیشنهادی پیاده‌سازی، اجرا و ارزیابی کتابخانه انسانی در حوزه سلامت

بحث

نتایج بررسی مقالات نشان داد اجرا و پیاده‌سازی کتابخانه انسانی شامل دو موضوع اصلی مقدمات و برنامه‌ریزی (شامل موضوعات فرعی "تبلیغات"، "مجوزها و هماهنگی‌های لازم"، "مقررات و آیین‌نامه‌ها"، "جلسات توجیهی"، "مکان برگزاری"، "میزبانی رویداد کتابخانه انسانی"، "مسائل مالی"، "استفاده از فناوری در کتابخانه انسانی" و "چالش‌ها" و مسائل مربوط به کتاب انسانی (شامل موضوعات فرعی "روش‌های شناسایی کتاب انسانی"، "معیارهای انتخاب کتاب انسانی" و "نحوه برگزاری جلسات") است که هرکدام از این موضوعات فرعی دارای مصداق‌هایی نیز می‌باشند.

برخی از پژوهشگران، تبلیغات دهان به دهان (مردم، دوستان، همکاران و همکلاسی‌ها و غیره) را راهی مناسب برای تبلیغات کتابخانه انسانی بیان کرده‌اند [۷، ۲۳-۲۱]. در حالی که پاپ [۲۴] و گیزلر [۱۰] ایمیل و تماس تلفنی را راهی برای تبلیغات کتابخانه انسانی بیان کرده‌اند. استفاده از هنرمندان (بازیگر و خواننده) و فروش پوشه‌های پروژه کتابخانه انسانی نیز مطابق با پژوهش ویمرکتی و پیرولا [۲۵] بود. به نظر می‌رسد روش‌های متنوعی برای تبلیغ کتابخانه انسانی سلامت وجود دارد و اتفاق نظر کلی در مورد آن وجود ندارد. بنابراین، بسته به شرایط و گروه هدف می‌توان از روش‌های مختلفی استفاده کرد. مطابق با پژوهش‌های گرنجر [۲۳] و گیزلر [۱۰] اخذ مجوز برگزاری رویداد کتابخانه انسانی از سازمان‌های ذیربط و مطابق با پژوهش اوراز و همکاران [۲۶]، کوان [۱۶]، چانگ و تس [۱۵] و فورچون و لیتون [۴] اخذ تأییدیه اخلاقی از مصداق‌های مجوزها و هماهنگی‌های لازم برای کتابخانه انسانی هستند. همچنین، مشخص کردن تاریخ راه‌اندازی یا برگزاری رویداد کتابخانه انسانی و مدت آن (برنامه زمان‌بندی) در بسیاری از متون موجود ذکر شده است [۳-۱، ۷، ۱۰، ۱۱، ۲۱، ۲۳، ۲۸-۲۶]. اخذ مجوزها به‌ویژه در حوزه سلامت و پیامدهای بعدی آن برای مشارکت‌کنندگان (خوانندگان) بسیار مهم است. بنابراین، برای برگزاری یا راه‌اندازی کتابخانه انسانی سلامت حتماً لازم است مجوزها و تأییدیه‌های لازم از نظام سلامت اخذ شود.

نتایج نشان داد که تلاش می‌شود مسائل مالی در کتابخانه انسانی به‌صورتی مدیریت شود که برای عموم، خدمات رایگان داشته باشد و راه‌اندازی رویداد با حمایت کالج، جامعه محلی و کتابخانه‌ها انجام شود و حداقل هزینه برای برگزاری رویداد (مکان، تبلیغات، غذا و نوشیدنی، حمل و نقل، هدایای تشکر از کتاب انسانی) را داشته باشد [۳، ۹-۶، ۱۴، ۱۵، ۲۱، ۲۴-۲۸]. با توجه به ماهیت کتابخانه انسانی سلامت و ارائه خدمات رایگان به افراد، گروه‌ها و جامعه توسط این نوع کتابخانه، به نظر می‌رسد لازم باشد برای تأمین مالی هزینه‌های احتمالی، این رویداد یا باید زیر نظر یک سازمان سلامت انجام شود و یا حمایت‌کنندگان مالی برای این امر وجود داشته باشند.

بر اساس نتایج، روش رایج برای شناسایی کتاب انسانی، تبلیغات در رسانه و شبکه‌های اجتماعی است [۳، ۲۱، ۲۲، ۲۸، ۳۲]. از دیگر روش‌های شناسایی کتاب انسانی می‌توان به توسعه مجموعه کتاب‌های انسانی (از نظر تعداد، دانش، موضوع، گرایش حرفه‌ای و غیره)، کمیته جذب و شناسایی کتاب انسانی در سازمان برگزارکننده، فرم آنلاین برای

پیشنهاد کتاب انسانی اشاره نمود [۶، ۷، ۲۲، ۲۳، ۲۸، ۳۳]. نظر به اهمیت مسائل سلامت، شاید لازم باشد حمایت و نظارتی از طرف سازمان‌های سلامت مرتبط برای شناسایی کتاب انسانی مناسب وجود داشته باشد. در ارتباط با نحوه برگزاری جلسات، راه‌های متفاوتی از سوی پژوهشگران مختلف پیشنهاد شده‌اند که شامل مواردی همچون جلسات انفرادی (روش خصوصی)، جلسات یک کتاب انسانی با گروه‌های دو تا پنج نفره (روش نیمه خصوصی)، جلسات یک کتاب انسانی با گروهی از خوانندگان (روش عمومی) است [۱، ۳، ۴، ۷، ۸، ۱۰، ۱۶، ۲۴، ۲۶، ۲۷، ۳۲، ۳۴]. بسته به موضوع انتخابی برای رویداد کتابخانه انسانی سلامت و لزوم محرمانه بودن یا نبودن آن موضوع برای کتاب انسانی و خواننده، می‌توان از روش‌های سه‌گانه فوق بر حسب شرایط و موقعیت استفاده کرد.

بر اساس پژوهش کینزلی [۲۱]، ارزیابی از طریق مطالعه رفتار خوانندگان و نظرسنجی برای سنجش میزان امن بودن محیط برای مشارکت‌کنندگان از اهداف ارزیابی کتابخانه انسانی می‌باشد. همچنین، سنجش تأثیر کتاب انسانی بر روی تغییر نگرش خوانندگان از اهداف مهم ارزیابی رویداد کتابخانه انسانی می‌باشد که توسط پژوهشگران متعددی ذکر شده است [۷، ۸، ۱۵، ۱۶، ۲۶، ۲۸، ۳۴]. پیشنهاد برای رویدادهای آینده [۳۵]، ارزیابی از تناسب برنامه کتابخانه انسانی در زمینه خدمات بهداشت روانی [۱۶]، ارزیابی تناسب برنامه کتابخانه انسانی در آموزش [۳۶] نیز از دیگر اهداف ارزیابی این رویداد می‌باشند. برای انجام ارزیابی، اغلب از پرسشنامه (آنلاین یا آفلاین) استفاده شده است و از دیگر ابزارها می‌توان به مصاحبه، مشاهده، گروه متمرکز و یادداشت‌های میدانی اشاره کرد که پژوهش‌های متعددی به این روش‌ها اشاره کرده‌اند [۱۰، ۱۳، ۲۸، ۳۰، ۳۵-۳۳].

از چالش‌های ارزیابی کتابخانه انسانی در حوزه سلامت می‌توان به تعیین معیارهای مناسب برای ارزیابی کتاب انسانی و نحوه جمع‌آوری بازخورد از خوانندگان اشاره کرد که مطابق با پژوهش هوانگ، دوبروسکی و ژیا [۳۲] است. از سوی دیگر، محرمانه بودن ارزیابی مسئله مهمی است که همسو با پژوهش باگچی و بلاژنکووا [۹] و ملتو ماوروتیس و همکاران [۳۶] است. نظر به اهمیت و حساسیت حوزه سلامت، لازم است برگزاری رویداد کتابخانه انسانی سلامت در پایان هر رویداد انجام شود و این امر می‌تواند به اصلاح نواقص احتمالی آن و ارتقاء و بهبود رویداد بعدی یاری رساند.

از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به محدودیت‌های وابسته به روش مرور حیطه‌ای مانند عدم جامعیت کامل در بازایی و دسترسی به منابع مرتبط و اشتباهات ناخواسته در تحلیل داده‌ها اشاره کرد.

به‌طور کلی، نتایج نشان داد که برای اجرا و پیاده‌سازی کتابخانه انسانی در حوزه سلامت، ابتدا باید مقدمات و برنامه‌ریزی مربوط به آن شامل اخذ مجوزهای لازم، تعیین مقررات و آیین‌نامه‌ها، تعیین مکان و زمان رویداد، تبلیغات، مسائل مالی و مانند آن انجام شود و برای نحوه چگونگی انتخاب کتاب انسانی، نوع جلسه و برگزاری آن تصمیم‌گیری شود و در نهایت پس از اتمام رویداد، ارزیابی فعالیت صورت گیرد تا موارد نیازمند اصلاح برای برگزاری رویدادهای بعدی بازبینی و اصلاح شوند. یادآوری می‌شود که تدوین این فرآیند جدید بوده و برای اولین

4. Fortune D, Leighton J. Mental illness as a valued identity: how a leisure initiative promoting connection and understanding sets the stage for inclusion. *Leisure Sciences*. 2024; 46(7): 1031–51. doi: 10.1080/01490400.2022.2058657
5. Lam GYH, Wong HT, Zhang M. A systematic narrative review of implementation, processes, and outcomes of human library. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2023;20(3):2485. doi: 10.3390/ijerph20032485
6. Yap JM, Labangon DLG, Cajés ML. Defining, understanding and promoting cultural diversity through the human library program. *Pakistan Journal of Information Management and Libraries*. 2017;19. doi:10.47657/2017191012
7. Blizzard K, Becker Y, Goebel N. Bringing women's studies to life: integrating a human library into augustana's women's studies curriculum. *The College Quarterly*. 2018;21(3). Available from: <https://eric.ed.gov/?id=EJ1203529>
8. Groyecka A, Witkowska M, Wróbel M, Klamut O, Skrodzka M. Challenge your stereotypes! human library and its impact on prejudice in poland. *Journal of Community and Applied Social Psychology*. 2019;29(4):311-22. doi: 10.1002/casp.2402
9. Bagci SC, Blazhenkova O. Unjudge someone: human library as a tool to reduce prejudice toward stigmatized group members. *Basic and Applied Social Psychology*. 2020;42(6):413-31. doi: 10.1080/01973533.2020.1792298
10. Giesler MA. Humanizing oppression: the value of the human library experience in social work education. *Journal of Social Work Education*. 2022;58(2):390-402. doi: 10.1080/10437797.2021.1885541
11. Li N. Application of living book service – a brief analysis of cases in southwest university library. *Library Management*. 2022;43(1-2):66-79. doi: 10.1108/LM-08-2021-0067
12. Wong FM, Lin CM. Operation, development, opportunities and challenges of a human library in Taiwan. *Library Management*. 2023;44(3-4):191-202. doi: 10.1108/LM-11-2022-0115
13. Halder N, Mulliez Z. Encouraging recruitment into psychiatry: practical initiatives. *BJPsych Bulletin*. 2021;45(1):15-22. doi: 10.1192/bjb.2020.53
14. Zhai YH, Zhao Y, Wang RM. Human library: A new way of tacit knowledge sharing. In: Zhu, M. (eds) *Business, Economics, Financial Sciences, and Management. Advances in Intelligent and Soft Computing*, Germany:Springer-Verlag GmbH Berlin Heidelberg. 2012. p. 335-8. doi: 10.1007/978-3-642-27966-9_46
15. Chang HY, Tsai WY, Huang YL. Dialogues with human books to promote professional commitment and learning among first-year nursing students: a mixed-methods study. *Nurse*

بار در حوزه کتابخانه انسانی به شکل جامع ارائه می‌شود. همچنین، بر اساس یافته‌های این پژوهش می‌توان پیشنهاد کرد متولیان نظام سلامت، به‌ویژه در حوزه سلامت روان، اقدام به راه‌اندازی کتابخانه انسانی سلامت کنند.

اعلان‌ها

ملاحظات اخلاقی: این پژوهش با کد اخلاق IR.MUI.NUREMA.REC.1402.183 اخذ شده از کمیته اخلاق در پژوهش‌های زیست پزشکی دانشکده پرستاری، مدیریت و توانبخشی - دانشگاه علوم پزشکی اصفهان انجام شده است.

حمایت مالی: این پژوهش با حمایت مالی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران با شماره ۳۴۰۲۷۳۸ انجام شده است. حامی مالی هیچگونه نقشی در گردآوری داده، تحلیل داده و نگارش مقاله نداشته است.

تضاد منافع: نویسندگان اظهار داشتند که تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان: رژین سادات مصطفی مقدم: مفهوم‌سازی و طراحی مطالعه، گردآوری داده‌ها، روش‌شناسی، تحلیل داده، نگارش - پیش‌نویس، نگارش - بررسی و ویرایش، تأیید نهایی؛ **راحله سموعی:** مفهوم‌سازی و طراحی مطالعه، روش‌شناسی، تحلیل داده، نگارش - بررسی و ویرایش، تأیید نهایی؛ **فیروزه زارع فراشبندی:** مفهوم‌سازی و طراحی مطالعه، روش‌شناسی، تحلیل داده، نگارش - بررسی و ویرایش، مدیریت داده، سرپرستی مطالعه، مدیریت پروژه، تأیید نهایی. تمامی نویسندگان متن مقاله را مطالعه و تأیید کرده‌اند.

رضایت برای انتشار: مورد ندارد.

دسترسی به داده‌ها: دسترسی به داده‌ها از طریق نویسنده مسئول امکان‌پذیر است.

استفاده از هوش مصنوعی: مورد ندارد.

تشکر و قدردانی: این مقاله حاصل بخشی از پایان‌نامه با عنوان "شناسایی چگونگی پیاده‌سازی و ارزیابی کتابخانه انسانی در حوزه سلامت: یک مرور حوزه‌ای در مقطع کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، مصوب دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۴۰۲" با کد ۳۴۰۲۷۳۸ است.

منابع

1. Schijf CMN, Olivar JF, Bundalian JB, Ramos-Eclevia M. Conversations with human books: promoting respectful dialogue, diversity, and empathy among grade and high school students. *Journal of the Australian Library and Information Association*. 2020;69(3):390-408. doi: 10.1080/24750158.2020.1799701
2. Jana A, Rout R. Designing metadata schema for a human library: a prototype. *Digital Library Perspectives*. 2022;38(3):346-61. doi: 10.1108/DLP-07-2021-0052
3. Sen R, McClelland N, Jowett B. Belonging to the library: humanising the space for social work education. *Social Work Education*. 2016;35(8):892-904. doi: 10.1080/02615479.2016.1211098

- doi: 10.1080/01930826.2019.1685271
27. Pope K. Walking a mile in their shoes: empowering learners through a human library!. International Association of School Librarianship Conference Reports. 2021:273-82. doi:10.29173/iasl830928.
  28. Jackson C, Huang Y, Kasowitz-Scheer AS. Face-to-face matters: inspirations from the human library. International Journal of Mobile Human Computer Interaction. 2015;7(3):42-54. doi: 10.4018/ijmhci.2015070103
  29. Granger L. If these books could talk. American Libraries. 2017;48(6):20-1,3. Available from: <https://www.proquest.com/trade-journals/if-these-books-could-talk/docview/1899009257/se-2?accountid=173708>
  30. Vimercati A, Pirola A. Come! I'll see you in the library. Bibliothek Forschung und Praxis. 2011;35(3):391-4. doi: 10.1515/bfup.2011.055
  31. Orosz G, Banki E, Bothe B, Toth-Kiraly I, Tropp LR. Don't judge a living book by its cover: effectiveness of the living library intervention in reducing prejudice toward Roma and LGBT people. Journal of Applied Social Psychology. 2016;46(9):510-7. doi: 10.1111/jasp.12379
  32. Pope K, Hewlin-Vita H, Chu EMY. The human library and the development of cultural awareness and sensitivity in occupational therapy students: a mixed methods study. Frontiers in Medicine. 2023;10:1215464. doi: 10.3389/fmed.2023.1215464
  33. Chung EYH, Tse TTO. Effect of human library intervention on mental health literacy: a multigroup pretest-posttest study. BMC Psychiatry. 2022;22(73). doi: 10.1186/s12888-022-03725-5
  34. Clover DE, Dogus F. In case of emergency, break convention: a case study of a human library project in an art gallery. Canadian Journal for the Study of Adult Education. 2014;26(3):75-90. doi: 10.56105/cjsae.v26i3.2839 35.
  35. Dobreski B, Kwasnik BH. Changing depictions of persons in library practice: spirits, pseudonyms, and human bookst. Knowledge Organization. 2017;44(8):656-67. doi: 10.5771/0943-7444-2017-8-656
  36. Meletiou-Mavrotheris M, Carrilho AR, Charalambous C, Mavrou K, Christou C. Teacher training for 'augmented reading: the living book approach and initial results. Education Sciences. 2020;10(5). doi: 10.3390/educsci10050144
  37. Shannon BM, Bossaller JS. Storing and sharing wisdom and traditional knowledge in the library. IFLA Journal. 2015;41(3):211-22. doi: 10.1177/0340035215596026
  38. Yap JM, Barsaga AS. Building a timeless audiovisual collection: Libraries and archives as repositories of oral history. Library Management. 2018;39(3-4):188-99. doi: 10.1108/LM-05-2017-0049
  - Education Today. 2024;132:106010. doi: 10.1016/j.nedt.2023.106010
  16. Kwan CK. A qualitative inquiry into the human library approach: facilitating social inclusion and promoting recovery. International Journal of Environmental Research and Public Health. 2020;17(9):3390. doi: 10.3390/ijerph17093029
  17. Safdar M, Siddique N, Khan MA. A systematic review of literature on human libraries: objectives, benefits, and challenges. Journal of Librarianship and Information Science. 2023;56(3). doi: 10.1177/09610006231155886
  18. Grant MJ, Booth A. A typology of reviews: an analysis of 14 review types and associated methodologies. Health Information & Libraries Journal. 2009;26(2):91-108. doi: 10.1111/j.1471-1842.2009.00848.x
  19. The Joanna Briggs Institute. The Joanna Briggs Institute reviewers' manual 2015 edition: methodology for JBI scoping reviews. Australia: The Joanna Briggs Institute; 2015. Available from: <https://reben.com.br/revista/wp-content/uploads/2020/10/Scoping.pdf>
  20. Tricco AC, Lillie E, Zarin W, O'Brien KK, Colquhoun H, Levac D, et al. PRISMA extension for scoping reviews (prisma-scr): checklist and explanation. Annals of Internal Medicine. 2018;169(7):467-473. doi: 10.7326/M18-0850.
  21. Tian L. Human library and its application in college students' ideological and political education innovation mode. Proceedings of the 2014 International Conference on Mechatronics, Electronic, Industrial and Control Engineering. Tokyo: Atlantis Press. 2014. p.1689-92. doi: 10.2991/meic-14.2014.380
  22. Kinsley L. Lismore's living library: connecting communities through conversation. Australasian Public Libraries and Information Services. 2009;22(1):20-5. Available from: <https://www.proquest.com/openview/5012e4bbc333977811290d2928c081b7/1?cbl=54084&pq-origsite=gscholar>
  23. Pope K. You can't judge a book by its cover! using human libraries in schools to engage, explore, discover and connect. IASL Annual Conference Proceedings..2013. doi: 10.29173/iasl7828
  24. Brown D. School libraries as power-houses of empathy: people for loan in the human library. International Association of School Librarianship Selected Papers from the Annual Conference. 2016, Tokyo. doi: <https://doi.org/10.29173/iasl7197>
  25. Huang Y, Dobreski B, Xia H. Human library: understanding experience sharing for community knowledge building. CSCW '17: Proceedings of the 2017 ACM Conference on Computer Supported Cooperative Work and Social Computing, Association for Computing Machinery, 2017. doi: 10.1145/2998181.2998312
  26. Bordonaro K. The human library: reframing library work with international students. Journal of Library Administration. 2020;60(1):97-108.

39. Sraku-Lartey M. Connecting the world through local Indigenous Knowledge. *Information Services and Use*. 2021;41(1-2):43-51. doi: 10.3233/ISU-210115
40. Pateman J. Pateman J. Thunder bay public library, part 1. Focus on International Library and Information Work. 2013; 44(3): 106-108.
41. Lore NA. - A world beyond pages. Master Thesis, New York: Rochester Institute of Technology; 2019. Available from: <https://www.proquest.com/openview/ae5178804f2e7a86c24a955adaa19a9d/1?cbl=18750&diss=y&pq-origsite=gscholar>
42. Appleman D. The living library of NCTE. *The English Journal*. 2011;101(1):48-52. doi: 10.58680/ej201117265
43. Dobreski B, Huang Y. The joy of being a book: benefits of participation in the human library. *Proceedings of the Association for Information Science and Technology*. 2016;53(1):1-3. doi: 10.1002/pa2.2016.14505301139
44. Sung TW, Wu TT, Lu YC. A framework design for on-line human library. In: Huang TC, Lau R, Huang YM, Spaniol M, Yuen CH, editors.: Springer Verlag; 2017. p. 349-54. doi: 10.1007/978-3-319-71084-6_39
45. Lobban F, Marshall P, Barbrook J, Collins G, Foster S, Glossop Z, et al. Designing a library of lived experience for mental health (LoLEM): protocol for integrating a realist synthesis and experience based codesign approach. *BMJ Open*. 2023;13(3):e068548. doi: 10.1136/bmjopen-2022-068548
46. Kumar IR. Skillwell to innovate human library is a storehouse of wisdom. 5th International Symposium on Emerging Trends and Technologies in Libraries and Information Services (ETTLIS). Institute of Electrical and Electronics Engineers Inc. India, 2018. doi: 10.1109/ETTLIS.2018.8485237
47. Patrick R, Peppard J, Racki K. Living libraries: an examination of literacy teacher professional development in Peru. PhD Thesis. Tennessee: Lipscomb University; 2023. Available from: <https://www.proquest.com/openview/9952d64f4643421a196333115d841ef8/1?cbl=18750&diss=y&pq-origsite=gscholar48>.
48. Guirguis BM, Alsheikh N. Bio-networking among librarians, parents, and children in a modern children's library: a phenomenological study. *Information and Learning Science*. 2023;124(3-4):92-109. doi: 10.1108/ILS-09-2022-0107